

NUMMER 3
FEBRUARI 1995
F 2,95

Collect[®]

MAGAZINE OVER POSTZEGELS VERZAMELEN

Uw aandacht voor...

Het witte doek

Nieuwe postzegels

De Verzamelaar...

**André van Duin en Peter Kok
verzamelen Laurel en Hardy**

Wildlife Specials

De natuur binnen handbereik

De BBC-videoserie Wildlife Specials toont u de dierenwereld in haar vele schitterende facetten. Van diepzee tot hooggebergte, van woestijn tot tropisch regenwoud: overal maakt u kennis met de wonderlijke bewoners. U zult zich verbazen over de vindingrijkheid van de natuur en over de buitengewone schoonheid van dieren in hun natuurlijke omgeving.

Maak uw keus uit het rijk geschakeerde aanbod. Met Wildlife Specials heeft u een kostelijk bezit in huis: een videobibliotheek die bijna net zo afwisselend is als de natuur zelf.

Een produkt van Warner Home Video.

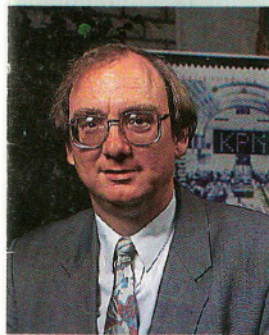
Voordeel voor Collect lezers

Lees op pagina 16 hoe u deze banden tegen een aantrekkelijke prijs kunt bestellen.

Voor verzamelaars was het begin van dit jaar allesbehalve saai. Er is al een aantal spraakmakende nieuwe postzegels verschenen. Het fleurige nieuwe standaardvelletje '10 voor Europa'; Mesdags Panorama en de baanbrekende kunst van Werkman, de drukker die aan het eind van de Tweede Wereldoorlog door de bezetter is

omgebracht, worden met een postzegel eer aangedaan. Dankzij de filatelisten kon het PTT Museum zijn Blauwe Mauritius kopen; met de uitgifte van de 'nieuwe' Blauwe Mauritius-postzegel kan iedere verzamelaar nu over zijn eigen exemplaar beschikken. En de verrassingspostzegel dan, zult u zeggen, waar blijft die? Die is om technische reden uitgesteld. Tot wanneer dan wel? Wij houden u op de hoogte. Ook de komende periode verwacht ik interessante nieuwe postzegels; bovendien is het assortiment van PTT Post Verzamelservice Groningen uitgebreid met Noorse postzegels. Op bladzijde 8 leest u er al iets over. In Collect 4 volgt meer informatie. Ik wens u veel verzamelplezier.

René Kaarsemaker
Directeur

Collect © nr. 3/februari 1995
Collect is een uitgave van PTT Post Filatelie

Redactie Collect, Postbus 30051, 9700 RN Groningen.
Adreswijzigingen - en bestellingen: PTT Post Filatelie Verzamelservice, Postbus 30051, 9700 RN Groningen. Telefoon: 050-861234. Telefax: 050-863111.

Uitgever: © PTT Post BV
Redactie en productie: Inmerec bv, Wormer
Art direction: Loek de Leeuw (Inmerec bv)
Vormgeving: Pieter Klomp (Inmerec bv)
Redactie: Hanneke Jelles (Inmerec bv)
Vaste medewerkers: Joep Bertrams, Jan Willem van Besouw, Boudewijn Büch.
Aan dit nummer werken mee: Peter de Brock, Ruud Spruit, Jan Pieter Woudet.

Foto's: Omslag, pag 3 ml, mr, pag. 6-7 ondergrond, 7 r, pag. 10: Kippa, Amsterdam; omslag (inzet) pag. 3 mb, 10 lb Stichting Nederlands Foto- en Grafisch Centrum; pag. 3 m, Jeroen Breeuwer, Zaandam; pag. 4 ondergrond, pag. 8 Rob Kattenburg, Breukelen; pag. 9 Noor Bons-Dekker, ro Willem Franken, Amsterdam; pag. 6-7 zw w foto's Nederlands Filmmuseum, Amsterdam; m Marc Bolhuis, Den Bosch; pag. 9 lb Klaas Koppe, Amsterdam.

Alle aanbiedingen gelden zolang de voorraad strekt.
De producent heeft er naar gestreefd de auteursrechten van de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die menen nog zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich tot de producent te wenden.

Collect wordt kosteloos toegezonden aan abonnees van PTT Post Filatelie.
Losse verkoopprijs: f 2,95. ISSN 1381-0561

Zoekt u een postzegelhandel of postzegelvereniging in uw buurt? Bel of schrijf naar:
Nederlandse Vereniging van Postzegelhandelaars (N.V.P.H.), Weteringkade 45, 2515 AL Den Haag, tel. 070-3473849, fax 070-3472617
Nederlandse Bond van Filatelisten-Verenigingen (N.B.F.V.), bezoekadres: Zeelandlaan 11, Utrecht, tel. 030-894290, fax 030-800128; postadres: Postbus 4034, 3502 HA Utrecht

Nieuwe postzegels

4

Tien voor Europa, H.N. Werkman, H.W. Mesdag, de Blauwe Mauritius, Jaar van de Film

6

Uw aandacht voor het wonder van het witte doek; met bon voor gratis Blauwe Mauritius-speld!

8

Nieuwtjes: Mesdagjaar 1995, Mondriaan (met Collect korting!) en een tekening van Joep Bertrams

Büch 9

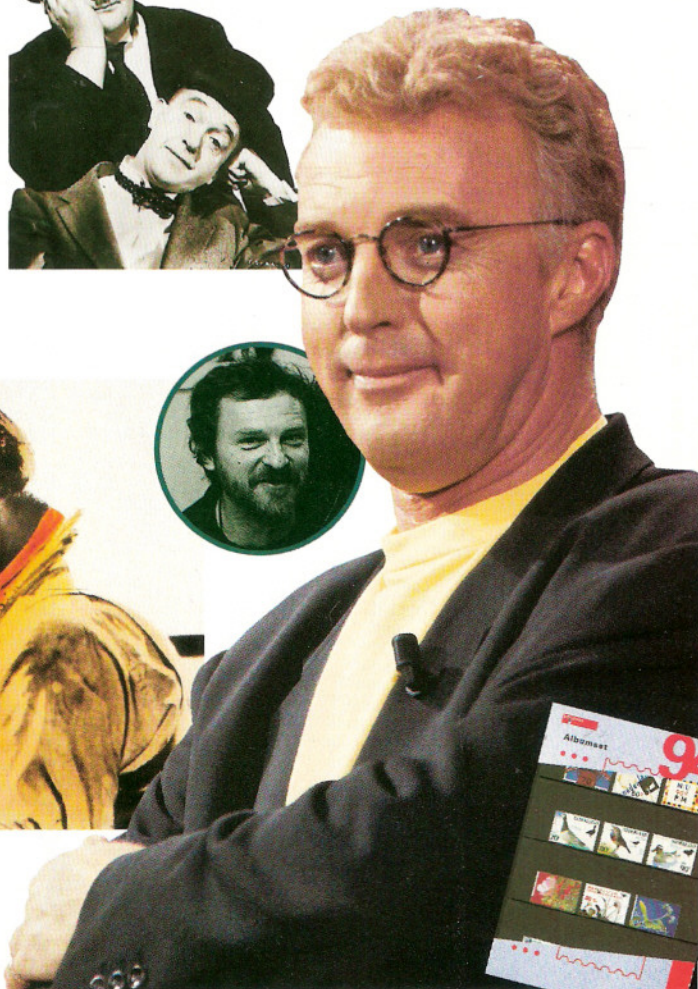
De column van Boudewijn Büch

De Verzamelaar

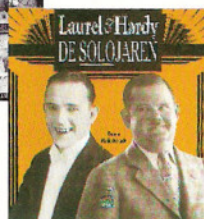
10

André van Duin en Peter Kok verzamelen Laurel en Hardy

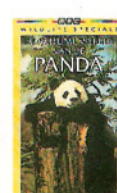
Puzzel 13

Los de kruiswoordpuzzel op en win een serie van 14 videobanden: 'De Solojaren' van Laurel en Hardy

Shop 14

Het assortiment van PTT Post Filatelie Verzamelservice, én speciale aanbiedingen voor de lezers van Collect

17 januari

80 cent: H.W. Mesdag

Winter 1894 joeg een zware storm langs de Noordzeekust. Op het strand van Scheveningen overwinterde de vissersvloot van zo'n honderdvijftig bom-schuiten. Door de aanleg van een boulevard konden de schepen niet hoog genoeg het strand op worden gesjord. De gevolgen waren rampzalig. De opgezweepte golven beukten de vloot aan spaanders.

De ramp markeert een omwenteling in de geschiedenis van Scheveningen. Na de storm werden de plannen voor een vissershaven in versneld tempo uitgewerkt en in 1904 was het eerste deel klaar. De bomschuiten verdwenen voorgoed van het strand. Scheveningen was een badplaats geworden. 'Da's uit, met Scheveningen is 't gedaan,' zei de oude schilder Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) toen de haven klaar was. Met spijt nam hij afscheid van zijn geliefde Scheveningen en het vissersleven dat hij zo vaak had geschilderd en getekend.

Mesdag maakte in 1879 het Panorama, geheel naar de mode van die tijd. Het Panorama biedt de verbazingwekkende illusie vanaf een duintop neer te zien op het Scheveningen van honderd jaar geleden.

Ontwerper Haico Beukers: 'Het beeld is op de postzegel sterk vervormd, zodat je een ruimtelijk effect krijgt, het roept de sfeer op van het echte Panorama Mesdag. Ook de silhouetten van toeschouwers versterken die ruimtelijkheid. Die personen verwijzen ook naar het toeristische van het Panorama.'

Het ontwerpen van deze postzegel was toch wel een unieke opdracht voor mij, niet alleen vanwege het formaat. Een postzegel is iets van waarde, het ontwerpen ervan is daardoor heel anders dan bijvoorbeeld het ontwerpen van een affiche of boekomslog.

Het werk dat ik doe is heel divers. Maar het liefst werk ik aan een project waarbij ik vanaf het eerste begin mijn bijdrage kan leveren, ook wat betreft redactionele invulling. Je zou me beter een *art director* dan een vormgever kunnen noemen, ware het niet dat dat zo reclame-achtig klinkt. Opdrachtgevers kennen mijn voorkeur inmiddels, ze vragen me voor dergelijke projecten.

Of ik tevreden ben? Ik vind dat m'n postzegel een aardige indruk van het Panorama geeft. Maar je kunt er natuurlijk altijd nog beter zelf heen gaan.'

28 februari

Jaar van de Film

Een serie postzegels die betrekking heeft op de Nederlandse documentaire en de Nederlandse speelfilm. U leest meer over de geschiedenis van de film op bladzijde 6 en 7. Bij het ter perse gaan van dit nummer waren nog geen exemplaren van de postzegels beschikbaar. De serie is ontworpen door Linda van Deursen en Armand Mevis.

postzegels

2 januari

1 gulden: Tien voor Europa

Wie regelmatig per luchtpost brieven naar het buitenland stuurt zal blij zijn met de nieuwe postzegel voor Europese bestemmingen, uitgegeven in een handig velletje van tien stuks. Berry van Gerwen (rechts) en Daan Hermelink (links) ontwierpen de postzegel samen. Berry en Daan: 'De postzegel was de eerste die in 1995 verscheen. Er zat weinig tijd tussen het vaststellen van het uitgifteprogramma en het moment waarop de postzegel klaar moest zijn. Op de postzegel moest te zien zijn wat Nederland in buitenlandse ogen is. We hadden in onze eerste ontwerpen clichés bewust vermeden, met flarden tekst in verschillende talen uit briefwisselingen en een visualisatie van de reis van een brief van stoel naar stoel. Inhoudelijk gingen we meer op de com-

Postzegels in een standaardvel van 10 stuks zult u in de toekomst vaker tegenkomen. U leest hier meer over op bladzijde 9.

municatie tussen de Europese landen in. Dit was het grootste bezwaar van de opdrachtgever.

De postzegel moest directer en meer een 'Holland-promotieartikel' zijn. Met nog een week te gaan kozen we ervoor om met het voorstel dat daar het meest in de buurt kwam door te gaan. Onder die grote tijdsdruk merk je dat het prettig is om met twee personen aan de postzegel te werken. Je krijgt respons van elkaar en kunt op die manier het ontwerpproces versnellen.

Op de postzegel staan nu de grootste clichés die je kunt verzinnen: de koe (met als vlekken de verschillende landen van Europa) met daaromheen kaas, tulpen en een klomp. We denken dat het desondanks geen clichématige postzegel is geworden.'

17 januari

80 cent: H.N. Werkman

Ontwerper Jan Bons: 'De afdeling Kunst en Vormgeving van KPN heeft mij gevraagd de Werkman-zegel te ontwerpen, omdat iemand werd gezocht die die tijd had meegeemaakt en die affiniteit voelt met Werkman. In 1941 zag ik voor het eerst iets van hem. Dat was op de tentoonstelling De Verluchte Bladzijde in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Via dominee Henkels kon je 'druksels' van Werkman bestellen. Henkels was één van de 'schippers' van de Blauwe Schuit in Groningen onder welke naam teksten werden gedrukt die aanzetten tot geestelijke weerstand tegen de bezetter. Wie f2,50 per postwissel overmaakte kreeg bijvoorbeeld de Turkenkalender toegezonden met oude geuzenliedertjes door Werkman afgedrukt en geïllustreerd. De kalender is nu zo'n f4.000,- waard.

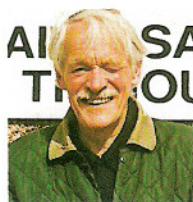
Op de postzegel wordt het omslag afgebeeld van *Prière* (gebed), een gedicht van luitenant Pégué, die in 1914 aan de Marne sneuvelde. Werkman drukte het in 1941. Er was eerst sprake van een gecombi-

neerde Werkman-verzetspostzegel. Daar zijn we van teruggekomen omdat Werkman zichzelf nooit als exponent van het verzet zou hebben willen zien. Werkman werd drie dagen voor de bevrijding van Groningen door een Nederlandse politiemans in dienst van de SD tegelijk met

negen anderen doodgeschoten. Waarschijnlijk ging het om een wraakactie. In 1988 heb ik de Cobra-postzegels ontworpen en in 1985 ter gelegenheid van de veertigste herdenking van de bevrijding een serie die om inhoudelijke redenen deels werd afgekeurd. Die opdracht is na veel geharrewar door mij teruggegeven. NRC-Handelsblad bracht dat schoolvoorbeeld van een mislukte opdracht paginagroot. De tekst van dat artikel (van William Rothuizen) werd door Artopus in een - niet meer verkrijgbaar - boekje *De Vrijheid van de*

Ontwerper met prachtig gedrukte zegels uitgegeven. De vermelding achter de waardetallen werd voor alle zekerheid weggelaten, zodat de zegels voor frankering ongeschikt waren.'

17 januari

80 cent: Blauwe Mauritius

In 1847 gaf de Britse kroonkolonie Mauritius een postzegel uit met de beeltenis van koningin Victoria. De oplage was 500 stuks. De postzegel werd uitgegeven in oranje (one pence) en in donkerblauw (two pence). In 1994 heeft het PTT Museum in Den Haag één van de vier overgebleven ongestempelde blauwe exemplaren in haar collectie opgenomen.

Ontwerper Julius Vermeulen: 'Het hele ontwerp moest dezelfde eenvoud uitstralen als de echte Blauwe Mauritius. Door de waarde groot te gebruiken kan die concurre-

ren met de afgebeelde zegel, hierdoor ontstaat een 'nieuw' beeld. Mede doordat de Blauwe Mauritius geen tanding heeft, wordt de indruk van een postzegel op een postzegel vermeden. De kleur oranje is symbolisch voor de periode dat het eiland Nederlands was; in 1598 werd het onbewoond aangekomen door Hollanders, die het Mauritius noemden naar de stadhouder Maurits van Nassau. De twee vierkantjes waartussen het woord Nederland staat verwijzen naar de vierkantjes op de hoeken van de Blauwe Mauritius.

De postzegel is met behulp van twee technieken gedrukt: plaatdruk (voor de 'oude' Blauwe Mauritius) en offset.

Het wonder van

Uw aandacht voor...

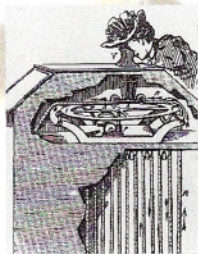

Tegenwoordig kijkt het bioscooppubliek niet op van een aanstormende dinosaurus. Maar honderd jaar geleden doken de toeschouwers nog onder hun stoelen bij het zien van een stoomlocomotief op film. Een korte historie van de beginjaren van de filmindustrie.

De verzamelde Parijse wetenschappers lieten op de avond van 11 juli 1895 hun gebruikelijke scepsis varen. Nog nooit werd een nieuwe uitvinding in het lokaal van de Revue Générale des Sciences zo bejubeld. De secretaris schreef een dag later een bedankbriefje aan de gebroeders *Auguste en Louis Lumière*. 'Deze briljante séance heeft alle toeschouwers gechoormeerd zoals zij u duidelijk maakten met hun applaus. Men was verrukt deze in Parijs nog geheel niet vertoonde wonderen te hebben aanschouwd die zich, ik twijfel er niet aan, snel over het hele land zullen verspreiden.'

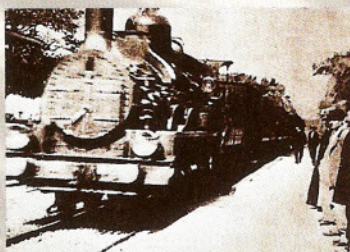
Louis en Auguste Lumière waren in hun sas met deze erkenning. Horden uitvinders waren al bezig om beweging in beeld te vangen. *Thomas Alva Edison* lukte het in 1893 als eerste. Maar hij slaagde er niet in om zijn filmpjes vloeiend te projecteren. Edisons kinetoscope is een grote, éénpersoons kijkdoos met slechts één filmpje. Je zag donkere projecties van een halve minuut, ter grootte van een halve prentbriefkaart.

Nee, dan de uitvinding van de gebroeders Lumière!

Met tegenzin, onder druk van hun vader, presenteerden de gebroeders Lumière hun cinematographe

als vermaaksinstrument. De eigenaar van Le Grand Café op de Boulevard des Capucines verhuurde zijn biljartkelder voor 30 franc per dag. Hij zag niets in het aanbod van 20% van de

omzet. Terecht: de eerste publieke filmvertoning op 28 december 1895 leverde niet meer dan 33 franc op.

Met stomheid geslagen

Theatermaker *Georges Méliès* is een van de schaarse eerste toeschouwers. 'We zagen eerst een stilstaand beeld van de Place Bellecour in Lyon,' vertelde hij later. 'Ik heb net de tijd om tegen mijn buurman te zeggen is dit nou alles, dat zie ik al tien jaar, toen plotseling een paard en wagen op ons af kwam en daarna nog weer andere rijtuigen. Het hele plein was in beweging. We waren sprakeloos, met stomheid geslagen...' De volgende dag liep het storm. De gefilmde

aankomst van een stoomlocomotief op een station laat heel het publiek huiveren. De Lumières weige-

ren beslist hun apparatuur te verkopen. Een aanbod van *Georges Méliès* wordt vaderlijk van de hand gewezen.

het witte doek

November vorig jaar vond in Den Bosch éénmalig een zeer bijzondere vertoning van Charlie Chaplins legendarische film 'The Gold Rush' plaats, met muzikale begeleiding van het Brabants Orkest.

'Jongeman, het apparaat kan misschien enige tijd worden gebruikt als wetenschappelijk curiosum, maar verder heeft het geen enkele commerciële toekomst.'

Maar Méliès weet wel beter. Hij bouwt een Engelse camera om. Zijn fantasieën, zoals de reis naar de maan, zijn zo populair dat andere filmproducenten gedwongen zijn tot imitatie. De 'alchemist van het licht' produceert meer dan 500 films. Met name in Frankrijk, Duitsland, Scandinavië en Rusland komt de film tot grote bloei.

Vrouwen bestormen de kiosken

1914: Europa is in oorlog. De jonge filmindustrie stort in. Waar hij overleeft, in Duitsland en Rusland, komt hij in handen van propagandisten. Amerikaanse filmproducenten springen in het vacuüm. Hollywood wordt het centrum van de filmindustrie. Het is het tijdperk van grote studio's en sterren. Hoe populair sommige sterren zijn blijkt als in 1927 Rudolph Valentino sterft. Over de hele

wereld bestormen vrouwen kiosken en vallen flauw als ze de krantekoppen lezen. Een jaar later steelt Al Jolson vele harten met *The Jazz-singer*, de eerste geluidsfilm.

Hollywood beleeft in 1939 een topjaar met *Gone with the wind*, *Stagecoach*, *Wuthering Heights*, *Ninotchka*, *Intermezzo*, *Mr. Smith goes to Washington*, *Goodbye Mr. Chips* en *The Wizard of Oz*. Pas na de Tweede Wereldoorlog kunnen de Europeanen proeven van de rijke oogst. Dat doen ze met graagte. Maar na een inhaalrace lopen de bezoekersaantallen weer terug. Er is een nieuwe concurrent: de televisie.

Laag allooi

Buurtbioscopen proberen het hoofd boven water te houden met het vertonen van films van een laag allooi. Veel bioscopen hebben moeten wijken voor meubel- en tapijthallen. Toch is er toekomst voor de publieke vertoning van de film. Het Brusselse Kinopolis, de grootste bioscoop van Europa, geeft het voorbeeld. Daar kan het publiek in een luxueuze ambiance kiezen uit meer dan twintig films. Men weet de weg naar dit ver buiten het stadscentrum gelegen filmpaleis te vinden. Zelfs de meest verwende televisiekijker moet toegeven dat niets kan tippen aan een échte film in een échte bioscoop. Ook vandaag de dag is het witte doek nog vol wonderen.

Gratis speldje voor lezers van Collect

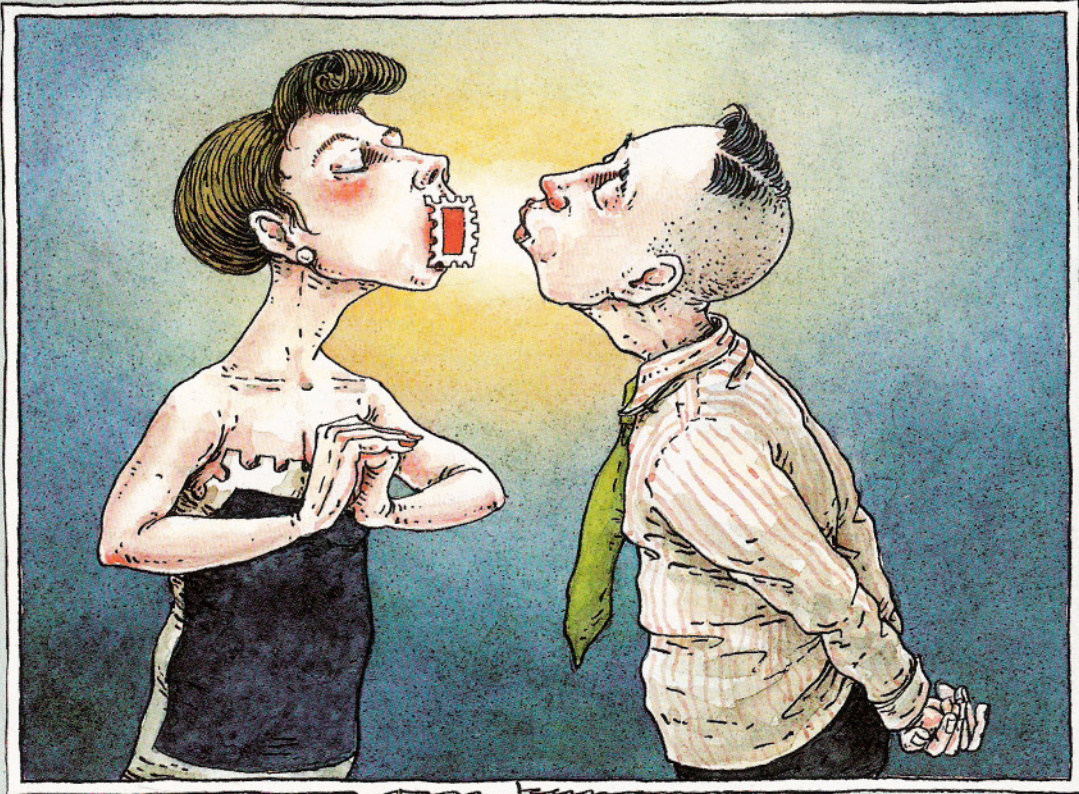

Ter gelegenheid van de spectaculaire aankoop van de laatste ongestempelde Blauwe Mauritius door het Nederlandse PTT Museum verscheen een alleraardigst boekje over de geschiedenis van de Blauwe Mauritius in het algemeen en het exemplaar van het PTT Museum in het bijzonder. Het boekje is rijkelijk van kleuren-illustraties voorzien. Bij aanschaf van dit boek in de winkel van het PTT Museum krijgt u vanaf heden tot eind april op vertoon van dit nummer van Collect (of bij inlevering van de bon hiernaast) een

gratis stijlvol speldje met de Blauwe Mauritius, ter waarde van f2,50.

Het Nederlandse PTT Museum, Zeestraat 82, Den Haag; 070-3307500. Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 10 tot 5, zaterdag, zondagen feestdagen van 12 tot 5.

Gratis Speldje
Op vertoon van dit nummer van Collect (of bij inlevering van deze bon) en bij aanschaf van het boekje over de Blauwe Mauritius ontvang u in de winkel van het PTT Museum een gratis speldje.

Piet Mondriaan: nu of nooit!

Als u het bezoek aan de grote Mondriaan-expositie in het Haags Gemeentemuseum nog uit heeft gesteld: het is nu de tijd om uw agenda te pakken; de tentoonstelling loopt tot 30 april! De kwetsbaarheid van de kunstwerken en de hoge kosten van verzekering en transport maken dat de tentoonstelling nooit meer in deze

omvang kan worden herhaald. Dit is dus letterlijk de kans van uw leven om de ruim 150 werken uit meer dan zestig musea en privé-verzamelingen bij elkaar te zien - tenzij u de tentoonstelling na wilt reizen naar Washington of New York.

De kaartverkoop vindt plaats via een tijdblok-systeem: op de toegangskaart staat het uur van toegang; wie binnen is mag desgewenst blijven tot sluitingstijd. De kaarten zijn alleen in de voorverkoop verkrijgbaar via de vestigingen van VSB Bank en van GWK (op de grote stations). Haags Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41, Den Haag; tijdens de tentoonstelling is het museum 7 dagen per week geopend, van 9 tot 21 uur (zondag en maandag tot 18 uur).

Op de bestelkaart vindt u een bon, geldig voor 2 personen, die recht geeft op f 2,50 korting per persoon bij de combinatie koffie en gebak in het restaurant van het Haags Gemeentemuseum.

Mesdag 1995

Eind dit jaar wordt als alles meezit het gerestaureerde en uitgebreide Museum Mesdag

geopend, en Panorama Mesdag hoopt de restauratie van het grote doek te voltooien. Genoeg reden voor de gemeente Den Haag om 1995 tot Mesdagjaar uit te roepen. • Tot 20 april is de tentoonstelling 'Hendrik Willem Mesdag - Schilderijen en schetsen' te zien in het Panorama Mesdag, Zeestraat 65; openingstijden: ma t/m za 10-17 uur; zo 12-17 uur. De tentoonstelling heeft het belang van Mesdags schetsen voor zijn werk en de samenhang tussen

studies en schilderijen als onderwerp.

• Tot en met 27 mei is in het Museum Scheveningen, Neptunusstraat 92, de tentoonstelling 'De Storm van 1894' te zien. Onderwerp is de legendarische stormramp die Scheveningen een nieuw gezicht gaf. Prachtige

zwart-wit opnamen tonen de trieste en verbijsterde eigenaren bij de overblijfselen van hun schepen. Verder zijn er krantenartikelen, windmeetapparatuur, modellen van bomschuiten en tekeningen van de haven te zien. En schilderijen, onder andere van Mesdag. Openingstij-

den: maandag t/m zaterdag, 10-17 uur. • Verschillende hotels haken in op de tentoonstellingen met een speciaal storm-arrangement. Zo krijgt u bij het Kurhaus meer korting naarmate het harder waait. Voor inlichtingen: Stichting Promotie Den Haag, 070-3500500.

Nieuw in ons assortiment
Postzegels Noorwegen
De Noorse Postdienst (Postens frimerketjeneste) en PTT Post Filatelie

Verzamelservice werken sinds 1 januari 1995 samen. Sinds die datum is PTT Post Filatelie de officiële vertegenwoordiger voor de Noorse postdienst. Noorwegen is het tweede land dat op deze manier vertegenwoordigd wordt; op 1 oktober ging PTT Post Filatelie al een samenwerking aan met Post-

verk Føroya, de postdienst van de Far Øer eilanden. Noorwegen geeft fraaie en verzorgde postzegels uit, 25 tot 30 per

jaar. Voor de bijzondere postzegels worden vaak onderwerpen gekozen die betrekking hebben op de Noorse natuur, geschiedenis, cultuur of industrie. U leest meer over Noorwegen en de Noorse postzegels in het volgende nummer van Collect. Het is al mogelijk een abonnement te nemen door de abonnementskaart voor buitenlandse postzegels in te vullen en op te sturen.

In Collect 2 las u over Columbus op postzegels en over wat Boudewijn Büch het spannendste aspect van een postzegel vindt: de politieke betekenis.

Onlangs was de stokoude president van de Dominicaanse Republiek Joaquín Videla Balaguer weer even in het nieuws: hij wilde als nagenoeg blinde, zesentachtigjarige opnieuw tot president verkozen worden; hij stuurde zodoende het leger op de oppositie af en er vielen doden. Voor het laatst was Balaguer in Europa omstreeks 1992 in het nieuws geweest. Hij had buiten Santo Domingo, de hoofdstad van de Dominicaanse republiek, een enorm bouwwerk laten neerzetten. Dit bouwwerk werd als Columbus-museum ingericht waarmee hij wilde herdenken dat Columbus op het eiland Hispaniola (waar de Dominicaanse republiek de helft van in beslag neemt) de eerste stad in Amerika stichtte. Balaguer beweerde herhaaldelijk dat hij het museum uit eigen zak betaalde, maar dat was natuurlijk onzin want geen enkele Caribische president kan legaal aan één miljard (dat kostte het museum) zijn gekomen. Het driekwart kilometer lange museum werd niet zo feestelijk als de president het zich had voorgesteld geopend: niet één Noord-, Midden- of Zuidamerikaans staatshoofd wilde aanwezig zijn bij de inwijding van dit megalomane gedenkteken. En dus staat er nu in een buitenwijk van Santo Domingo een foeilelijke, nutteloze en half-lege betonnen kolos die herinnert aan het verdrietige feit dat Columbus ruim vijfhonderd jaar geleden begon met de uitroeiing van de Indianen.

De Indianen verdienen eerder een praalgraf dan deze sombere, geldverslindende doods-kist. De Dominicaanse Republiek is recent een populaire toeristenbestemming geworden, maar de meeste bezoekers zien niets van de hoofdstad en hebben meestal geen weet van de dictatoriale postzegelcultuur van deze typische bananenrepubliek. Ik bezocht het land al ver voor de toeristenhaussie en ik ben er blijven komen omdat ik onder andere gefascineerd ben door het museum dat officieel Faro de Colón ('Columbus-vuurtoren') heet. Ik heb mij intensief beziggehouden met de bouwgeschiedenis van 'de vuurtoren'. De plannen voor dit museum stammen al van ver voor de oorlog, maar zijn moeilijk te achterhalen. Ik heb mij in het archief- en bibliotheekwezen in Santo Domingo gestort, maar er werd mij weinig duidelijk. Hoewel men algemeen stelt dat het eerste idee voor een megamuseum van de beruchte dictator Rafael Leonidas Trujillo y Molina (hij leefde van 1891 tot 1961 en was van 1931 tot aan zijn gewelddadige dood bijna onafgebroken president) stamde, is dat niet juist. De vroegste voornemens om een gedenkpaleis voor Columbus op te richten, stammen al uit de negentiende eeuw. Maar het is zeker zo dat Trujillo een groot stimulator van de plannen was; hij werd daarbij trouwens geholpen door zijn trouwe vazal Balaguer (de latere president dus).

Volgende keer: het Vuurtoren-raadsel op postzegels verklaard.

Nieuw! Postzegels in standaardvel van 10 stuks

Bijzondere postzegels worden in het algemeen gedrukt in vellen van 100 stuks. De postzegel '10 voor Europa' is uitgebracht in de vorm van een standaardvel van tien stuks.

De velrand van het nieuwe standaardvel postzegels '10 voor Europa' is, anders dan bijvoorbeeld de rand van het velletje Wenspostzegels, niet versierd. Het lijkt veel meer op de rand van een vel postzegels van 100 stuks. Echter, de postzegel '10 voor Europa' is

op het postkantoor alléén in complete vellen van tien stuks te koop, net als de velletjes Wenspostzegels.

Verzamelaars van bijzondere postzegels ontvangen de losse postzegels uit het standaardvel in hun abonnement volgens de aantallen die door de abonnee zijn opgegeven. Precies zoals de abonnee ze krijgt uit vellen

van 100 stuks. Bij een abonnement van tien postzegels wordt een compleet standaardvel geleverd. Abonnees met bijvoorbeeld 15 stuks in hun abonnement ontvangen één compleet standaardvel, een blokje van vier postzegels en één losse postzegel uit een standaardvel.

Abonnees die velletjes in hun abonnement hebben, zoals velletjes Kinderpostzegels en velletjes Decemberpostzegels, ontvangen de standaardvellen niet automatisch. Ze zijn immers te vergelijken met de vellen van 100 stuks. De standaardvellen worden niet in het supplement (aanvullingsbladen) van in elk geval de postzegelalbums Nederland van DAVO en Importa opgenomen.

Omdat het mogelijk is dat een aantal verzamelaars de standaardvellen wil gaan verzamelen, is een aparte abonnementscategorie opgenomen. Wilt u de standaardvellen ontvangen (dit jaar verschijnt nog

een standaardvel met 10 sterrenbeeld-postzegels), dan kunt u dit aangeven op de bestelkaart. Door deze categorie

aan te kruisen en het aantal gewenste standaardvellen in te vullen breidt u uw abonnement op gemakkelijke wijze uit!

Onlangs verscheen het tweede deel van de bijzondere correspondentie tussen Griffin en Sabine, en voor eind 1995 staat een derde deel op stapel. Voor postzegelliefhebbers zijn het extra aantrekkelijke boeken. De brieven ('echte' brieven die uit de envelop gehaald kunnen worden!) en prentbriefkaarten vormen een roman. Brieven en prentbriefkaarten zijn geïllustreerd met fantastische postzegels, bizarre wezens en mysterieuze landschappen. Griffin & Sabine, een bijzondere correspondentie; Nick Bantock, uitgeverij Van Holkema & Warendorf, ISBN 90 269 7263 6, f 29,90. Sabines dagboek; ISBN 90 269 7318 7, f 29,90.

André van Duin en Peter Stan Laurel en

De Verzamelaar...

André van Duin is een enthousiast verzamelaar van alles wat met San Laurel en Oliver Hardy te maken

heeft. 'Waarom ik dat leuk vind hoeft ik eigenlijk niet uit te leggen. Laurel en Hardy zijn grote voorbeelden voor me. Mijn verzameling is een bron van inspiratie.'

Ook filmliefhebber Peter Kok kan nog altijd onbedaarlijk om hen lachen. Ondanks de vele honderden uren die hij besteedde aan het verantwoord overzetten van hun films op videobanden.

Kinderamusement

Peters passie voor oude films ontstond in de oorlogsjaren. Zijn vader bezat een projector en wat stomme films. In de jaren '60 was Peter pers- en PR-fotograaf. In die functie organiseerde hij elke vrijdagavond een verto-

ning van animatiefilms van Betty Boop en Popeye en van een film van Laurel & Hardy. 'De incrowd kwam daar kijken - ook mensen van de VPRO die er later voor zorgden dat deze films op de t.v. kwamen. Die televisie-vertoning heeft in de popularisering van de films een belangrijke rol gespeeld. Toen ik begon ze te draaien, werden de animatiefilmpjes en de films van Laurel & Hardy gezien als kinderamusement. Interesse bij volwassenen was nog maar in kleine kring aanwezig.'

De filmvertoningen groeiden uit tot ware 'happenings'. Eerst nog in het Micro-theater (feitelijk niet meer dan een verbouwde huiskamer in een grachtenpand), waar de films werden omlijst door jam-sessies en live gespeelde oude-stijlmuziek. Later trok Peter het land door met een pianist of het 'Orkest Max Tak', die de muziek onder de beelden

Kok verzamelen Oliver Hardy

speelden. En dan was er nog de samenwerking met de Haarlemse theatergroep 'Perspect'. Peter Kok: 'Zij deden lichtshows en theater en daarin werd film verwerkt. In Haarlem hadden we een project waar op een doek van 25 meter breed met zestien verschillende projectoren films werden vertoond. Ik moest als een waanzinnige rennen om alles aan de gang te houden. Andere keren waren de voorstellingen juist weer heel kleinschalig. Ik herinner me een vertoning in Sittard, in het theater dat is gebouwd voor het Wereldconcorso van harmoniekorpsen. Daar kunnen zesduizend mensen in, er waren er vijftien. Op het kolossale podium leek het doek niet groter dan een postzegel. Maar we draaiden toch, en het orkest speelde.'

Laatste kopie ter wereld

Het opsporen van vergeten films vergt een ongekende tijdsinvestering. 'Er bestaat geen winkel waar je vergeten films kunt halen,' zegt Peter. 'Ze zijn overal te vinden, behalve bij de grote filmmaatschappijen - het is onbegrijpelijk, maar die hebben nooit aan goede archivering gedaan. En dus moet je gaan zoeken bij particulieren, en bij bewaard gebleven voorraden van filmverhuurbedrijven. De bevrediging als je iets vindt is groot. Ik heb laatst een film gevonden en gerestau-

reerd, die waarschijnlijk de laatste kopie ter wereld is. Ook onder de films van Laurel & Hardy die ik verzamelde, zit uniek materiaal. De reeks van 83 videobanden die nu is uitgebracht, is wereldwijd de meest complete collectie die van hun werk bestaat.'

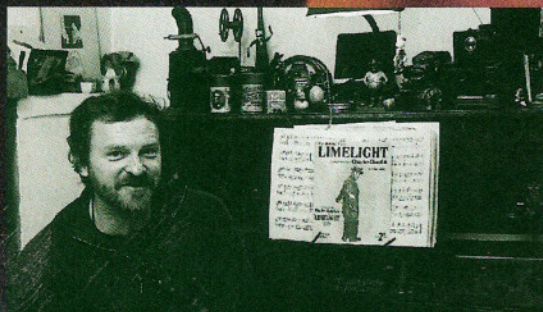
Solo-jaren

Wie een foto van Stan Laurel en Oliver Hardy ziet begint onwillekeurig te glimlachen. De twee filmkomieken zijn door de jaren heen vrijwel onverminderd populair gebleven. Het duo kwam in 1927 tot stand, toen beide heren al midden dertig waren. Stan Laurel had toen al tegen de 70 films op zijn naam staan, Oliver Hardy 250. Van de Laurel-films is ongeveer de helft spoorloos. Van de Hardy's ging bijna een kwart verloren. Er wordt al jaren gewerkt aan een serie videobanden met films van Laurel & Hardy. Die serie werd onlangs aangevuld met veertien banden. Peter Kok zorgde voor de film- en videorestauratie en voor de soundtracks. André van Duin kon ze helaas niet presenteren. Hij keek al naar de films van Stan en Oliver toen hij vijf was. Tegenover zijn ouderlijk huis was een bioscoop. Hij ging er zondag naar de matinee, en de rest van de week speelde hij de films na. Het prille begin van zijn succesvolle carrière.

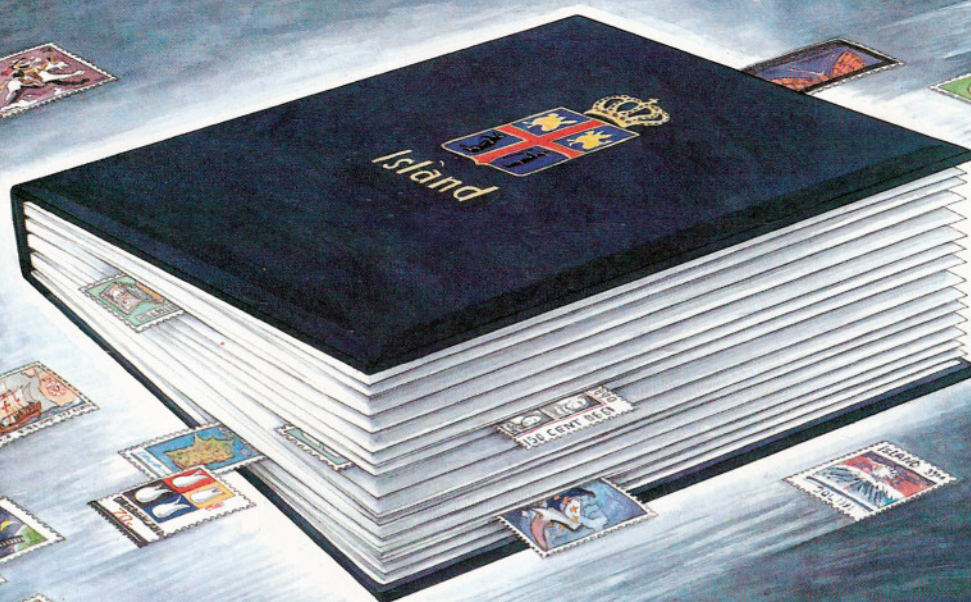
André van Duin, in 1947 geboren als Adrianus Marinus Kyvon, debuteerde in 1968 bij de revue van René Sleeswijk. In 1970 begon hij zelf revues te brengen. Zijn radioprogramma's uit dat jaar, de 'Dikvoormekaar-show' en 'De lach-of-ik-schiet-show' vergrooten zijn bekendheid. Verder maakte hij shows voor de TROS (o.a. de Flip Fluitketelshow, de serie Hotel de Botel, kerstshows en oudejaarsavondprogramma's), en verschenen tal van succesvolle hitsingles.

Zo'n vier jaar geleden werd Peter Kok door videobedrijf Movie Select gevraagd de eerste serie videobanden met werk van Laurel & Hardy samen te stellen. Inmiddels werkt hij als technisch manager bij PolyGram Video.

De verzamelwoede van Peter Kok resulteerde kort geleden in het uitbrengen van een serie van veertien videobanden met uitsluitend solo-films van Laurel en Hardy (in totaal 42 stuks). De oudste dateert uit 1916, de jongste uit 1928. De banden kosten f29,95 per stuk.

COLLECTIE OP WERELDNIVEAU

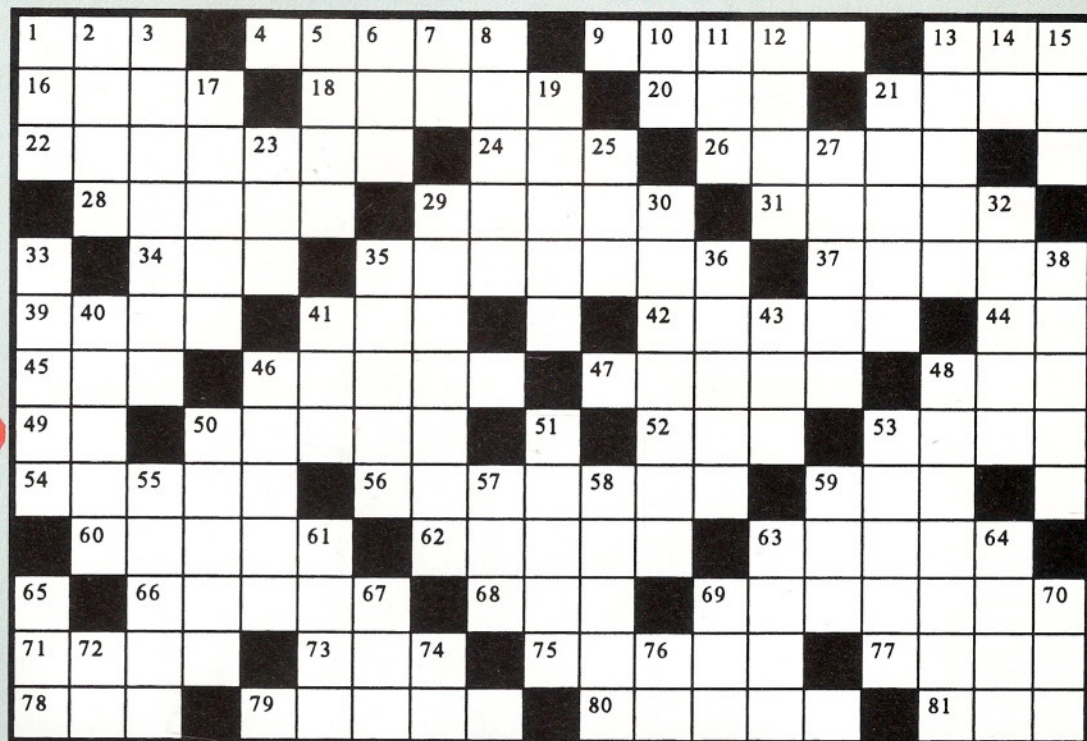

DAVO ALBUMS

Kruiswoordraadsel

	71	49		34	10	60	35	2	75	79	31	2	65		43	23	30	
52	33	73	50	2	62	47		78	32		63	72	34	51	56	2	61	24

Horizontaal: 1. borstkasbeen; 4. klant; 9. nadering; 13. plaats van de koetsier; 16. bijbelse figuur; 18. vuurpijl; 20. samengegroeide klomp planten; 21. voorste deel van de hals; 22. slechte daad; 24. koud; 26. eetgerei; 28. Mohammedaanse bijbel; 29. schuin toelopen; 31. hoog gebouw; 34. klein vertrek; 35. vijand; 37. leeg maken; 39. rustig; 41. schrijfgerei; 42. het branden doen eindigen; 44. tegenover; 45. uitgang van de overtreffende trap; 46. proberen; 47. man, vrouw en kinderen; 48. dik; 49. omroepvereniging; 50. fors; 52. reeks; 53. loogkruid; 54. schaakstuk; 56. hachelijk; 59. woonboot; 60. toverkunst; 62. noodzakelijk; 63. spijker met grote, bolle kop; 66. al; 68. Europeaan; 69. amusement; 71. part; 73. godin van de dageraad; 75. telwoord; 77. schildknaap; 78. edel; 79. niets uitgezonderd; 80. interest; 81. gesteente.

Verticaal: 1. ongeschaafd; 2. land in Azië; 3. toneelkijker; 5. plaats in Algerije; 6. weggetje; 7. maanstand; 8. bengel; 10. voorzetsel; 11. spitssnuitig zoogdier; 12. slechte vrouw; 13. militaire insluiting; 14. Oriënt Express; 15. luchtvaartmaatschappij; 17. gevat; 19. dwingeland; 21. draaien; 23. vis; 25. vogeleigenschap; 27. land in Europa; 29. bereid; 30. deemoedig; 32. plant; 33. holte onder de arm; 35. start; 36. rooskleurig; 38. idee; 40. stofdeeltje; 41. keukengerei; 43. waterdier; 46. huidopening; 48. jargon; 50. ijskegel; 51. vandaag; 53. ziekelijke spiersamentrekking; 55. sieraad; 57. speelgoed; 58. inhoudsmaat; 59. bloeiwijze; 61. nobel; 63. kampeergerei; 64. overgeleverd volksverhaal; 65. plaats in Gelderland; 67. zangnoot; 69. bosmeertje; 70. steen; 72. errore excepto; 74. selenium; 76. persoonlijk voornaamwoord.

Prijs

Als u de hele puzzel hebt opgelost, kunt u aan de hand van de cijfers ook de balk onder de puzzel invullen. Daar ontstaat dan een definitie van het begrip kunst zoals die ooit werd gebezigd door de Italiaanse actrice Monica Vitti.

Stuur een briefkaart met uw oplossing, naam en adres voor 24 mei 1995 naar: redactie Collect, postbus 30051, 9700 RN Groningen.

U maakt kans op een serie van veertien videobanden met 42 solofilms van Laurel en Hardy (waarde ca. f430,-), compleet met een boek over de solojaren. U maakt bovendien kans op een van de vijf exemplaren van Sabines dagboek. U leest meer over dit boek op bladzijde 9.

De winnaar krijgt bericht; over de uitslag kan niet gecorrespondeerd worden. Medewerkers van PTT Post Filatelie zijn uitgesloten van deelneming.

Zorg dat u er snel bij bent

Er zijn weer nieuwe Nederlandse postzegels!

2 januari: Tien voor Europa

17 januari: H.N. Werkman; H.W. Mesdag;

de 'Blauwe Mauritius'

28 februari: Jaar van de Film.

Meer informatie over de nieuwe postzegels vindt u op bladzijde 4 en 5.

Nieuw!

Noorse postzegels*

U las het al elders in dit blad: de Noorse postdienst (Postens frimerketjeneste) en PTT Post Filatelie Verzamelservice werken sinds kort samen.

Jaarcollectie 1993 gratis!

In het volgende nummer van Collect leest u meer over het assortiment. Wij doen u nu alvast een zeer aantrekkelijk voorstel:

Als u zich abonneert op de Jaarboeken of jaarcollectie Noorwegen begint uw abonnement met het jaarboek of de Jaarcollectie 1994. U krijgt de Jaarcollectie 1993 van ons cadeau bij uw abonnement!

U kunt op de abonnementskaart voor buitenlandse postzegels aangeven dat u zich wilt abonneren.

De Jaarboeken en Jaarcollecties zijn ook los te bestellen.

Jaarcollectie 1994, bestelnummer **79 00 50**;

Prijs **f 49,50**.

Jaarboek 1994, bestelnummer **79 00 51**; Prijs **f 87,-**.

*Verkrijgbaar zolang de voorraad strekt.

Postzegels van de Far Øer eilanden*

Prijzen en bestelnummers van ons Far Øer assortiment vindt u in het overzicht in het hart van dit blad.

Fraai welkomstcadeau bij abonnement Far Øer

Wie een abonnement neemt krijgt als welkomstcadeau een mooie presentatiemap, met de gezamenlijke uitgifte (1994) van de Far Øer, IJsland en Ierland over de ontdekkingsreizen van Sint Brandaan. Als u een abonnement neemt worden de postzegels per half jaar (of per jaar als u een jaarcollectie neemt) automatisch thuisgezonden. U hoeft alleen op de bestelkaart aan te geven welk abonnement u wilt. Uw abonnement gaat dan in per 1 juli 1995.

*Verkrijgbaar zolang de voorraad strekt.

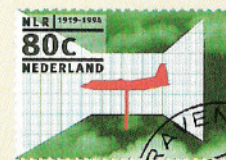
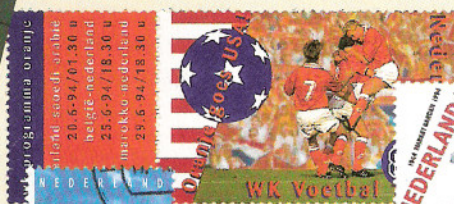
Nieuw!

Abonnement standaardvelletjes

De postzegel '10 voor Europa' is uitgebracht in de vorm van een standaardvel van 10 stuks, u las hierover op bladzijde 9.

Wilt u een abonnement nemen op de standaardvellen (dit jaar verschijnt nog een standaardvel met 10 sterrenbeeld-postzegels), dan kunt u dat aangeven op de bestelkaart.

Jaarcollectie Bijzondere Postzegels 1994

Alle bijzondere postzegels, bijzondere postzegelvelletjes, een postzegelboekje en een brochure met achtergrondinformatie. Compleet met bewaarmap.

Bestelnummer **94 00 00**; Prijs **f55,-**.

Jaarcollectie Permanente Postzegels 1994

De Koningin Beatrix-postzegel die vorig jaar verscheen, en de twee postzegelautomaatboekjes. Samen met een informatieve brochure en bewaarmap.

Bestelnummer **94 00 90**; Prijs **f18,-**.

Albumset 1994

De Albumset bevat van elke nieuwe postzegel (bijzonder en permanent) één exemplaar, maar ook de postzegelvelletjes (waaronder het velletje Decemberpostzegels), het boekje Zomerpostzegels/Ouderenpostzegels en de automaatstroken die in 1994 zijn uitgekomen. De set is geschikt voor het vullen van de Davo en Importa postzegelalbums.

Bestelnummer **94 00 20**; Prijs **f74,20**.

Collectie Automaatstroken

Vanaf nu kunt u alle Klüssendorf automaatstroken die de afgelopen vijf jaar zijn verschenen in één keer bestellen. Maak uw verzameling compleet, vooral van de eerst verschenen stroken is de voorraad zeer beperkt.

De Collectie Automaatstroken omvat in totaal 30 stroken, ingestoken op twee insteekkaarten. Het geheel wordt verpakt in een mooie omslag.

Bestelnummer **319510**; Prijs **f59,95**.

Extra aanbieding!

Collectie Postzegelmapjes

Tegelijk met een serie nieuwe bijzondere postzegels wordt een postzegelmapje uitgebracht (inclusief achtergrondinformatie over de desbetreffende postzegel).

Collectie Postzegelmapjes 1e halfjaar 1994:

bestelnummer **94 80 10**; Prijs **f39,60**.

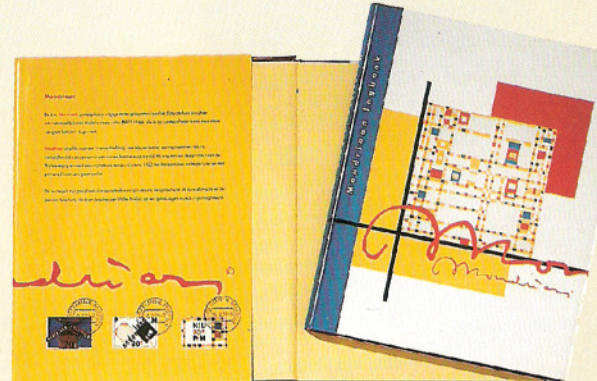
Collectie Postzegelmapjes 2e halfjaar 1994:

bestelnummer **94 80 20**; Prijs **f21,-**.

Mondriaan Logboek cadeau!

Als u uw bestaande abonnement uitbreidt krijgt u het schitterende Mondriaan Logboek cadeau. Kruist u op de bestelkaart die u bij dit nummer van Collect ontving even aan welk abonnement u erbij wilt nemen.

* Dit aanbod geldt bij uitbreiding van een bestaand abonnement met de Jaarcollectie Bijzondere Postzegels, de Jaarcollectie Permanente Postzegels, de Albumset, de Collectie Postzegelmapjes of de ECU BRIEF Collectie. Uitbreiding betekent tevens dat u de zending van 1994 als eerste ontvangt. Deze wordt u zo spoedig mogelijk toegezonden.

ECU BRIEF programma 1995

Eerste kwartaal:

- 'Blauwe Mauritius'
 - Jaar van de Film
- Tweede kwartaal:

- Tweede Wereldoorlog, bevrijding
- 50 jaar Verenigde Naties
- Sail Amsterdam '95

Derde kwartaal:

- Natuur en milieu: Nederlandse roofvogels
- Nobelprijswinnaars

ECU BRIEF: twee nieuwe exemplaren

De eerste en tweede ECU BRIEF van 1995 zijn verschenen, met de thema's 'Blauwe Mauritius' en Jaar van de Film. De ECU BRIEF is een produkt van Muntpost BV, waaraan PTT Post Filatelie medewerking verleent.

ECU BRIEF 'Blauwe Mauritius',
bestelnummer 60 00 03, prijs **f8,75**

ECU BRIEF Jaar van de Film,
bestelnummer 60 00 04, prijs **f8,75**

Verzamelt u de ECU BRIEF? Maak het u makkelijk, neem een abonnement!

Zie de bestelkaart Collect Aanbiedingen.

Natuur voor een speciale prijs

Warner Home Video biedt lezers van Collect de succesvolle BBC-videoserie Wildlife Specials aan voor een zeer aantrekkelijke prijs. Laat u meenemen op een verrassende reis door de natuur!

VHS; Nederlands ondertiteld.

Adviesprijs per set **f59,90**;

Collectprijs per set (inclusief verzendkosten) f52,90

*Uitsluitend te bestellen per set van twee banden.
Van de aangeboden combinaties kan niet worden afgeweken. Zolang de voorraad strekt.

Set 4

De geheime wereld van de Panda

Natuurkenner David Attenborough onthult een aantal mysteries uit de geheime wereld van de panda.

Speelduur ca. 35 min.

Set 5

Ontdekkingsreis in de oceanen van de wereld

U kunt ze nog niet aanraken, maar de onderwaterbewoners komen adembenemend dichtbij.

Speelduur ca. 147 min.

Set 6

Jager van Afrika: Cheetah

Verrassende film over de snelste jager van

Afrika, die omringd blijft door vele gevaren.

Speelduur ca. 35 min.

De geheimen van de Amazone

Unieke en adembenemende beelden uit een vrijwel onbekende wereld.

Speelduur ca. 98 min.

Bestelnummer **77 00 32**

Een bizar dier: de Kalahari Bigfoot

Via prachtig camerawerk volgt u de fenomenale sprongen van dit wonderlijke nachtdier.

Speelduur ca. 60 min.

Bestelnummer **77 00 30**

Vogels van de zonnegod: kolibries

Vliegende juweeltjes zijn het.

Bovendien op deze band: In volle vlucht. U vliegt midden in een groep ganzen door de wolken, kijkt over de schouder van een jagende buizerd...

Speelduur ca. 90 min.

Bestelnummer **77 00 31**

Set speciale produkten

Ter gelegenheid van FEPAPOST 94 en ter gelegenheid van de Wereldruiterspelen 1994 gaf PTT Post

Filatelie speciale produkten uit. Als u niet in de gelegenheid was de evenementen te bezoeken: hier is uw kans om alsnog deze speciale produkten te verwerven!

Landschappen in Nederland

Landschappen in Nederland is een van de mooiste fotoboeken die over het Nederlandse landschap verschenen. Martin Kers laat u de landschappen zien, Fred Hazelhoff toont u flora en fauna. Natuurkenner Sietzo Dijkhuizen vertelt u er meer over. 160 pagina's, formaat 24,5 x 29 cm, genaaid en gebonden, met

stofomslag. **Prijs f49,95**, voor Collect-abonnees is dat inclusief verpakings- en verzendkosten. Er is een Nederlandse en een Engelse editie.

Landschappen in Nederland,
bestelnummer **77 95 02 f49,95**

Landscapes of Holland
bestelnummer **77 95 03 f49,95**

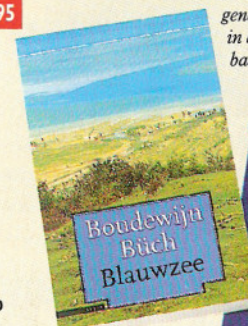
U komt een rijke dosis excentriekelingen tegen.

De boeken zijn alleen als set te bestellen.

U krijgt bij bestelling van deze set een mapje met Kerstpostzegels 1994 van de Far Øer eilanden cadeau!

Bestelnummer **77 95 04 f59,80** (paperback)

De op deze bladzijde genoemde boeken zijn ook in de boekhandel verkrijgbaar.

Eilanden

van Boudewijn Büch

Eenzaam en Blauwzee zijn beide uit Büchs eilandenreeks.

In 'Eenzaam' reist u naar het eenzaamste Britse eiland (Rockall), naar Isla Robinson Crusoe, naar Deception-eiland op Antarctica en het eiland Filfla (Malta-archipel). In 'Blauwzee' ligt het accent op het schrijverseiland.

Gelegenheidsmapje en envelop Wereldruiterspelen én speciaal gelegenheidsmapje FEPAPOST 94;

bestelnummer **77 95 01 f14,75**

Verkrijgbaar tot 1 april 1995

- Natuur en Milieu, bloemen:

70, 80 en 90 ct	94 03 10	f2,40
Postzegelmapje nr. 119	94 03 80	f3,40
Velletje 1x160 ct	94 03 60	f1,60
Postzegelmapje nr. 120	94 03 81	f2,60

- Ouderenpostzegels 1994: 70+35,

80+40 en 90+35 ct	94 05 10	f3,50
Postzegelmapje nr. 122	94 05 80	f4,50

PB 49: Ouderenpostzegels 1994

2x70+35, 3x80+40, 1x90+35 ct **24 91 00 f6,95**

- Velletje FEPAPOST: vogels

70+60, 80+70, 90+80 ct **94 02 60 f4,50**

Postzegelmapje nr. 128 **94 02 81 f5,50**

Verkrijgbaar tot 1 mei 1995

- Nederlandse luchtvaart, 75 jaar KLM,

Fokker en NLR: 80, 80 en 80 ct **94 04 10 f2,40**

Postzegelmapje nr. 121 **94 04 80 f3,40**

Binnenkort kunt u deze postzegels niet meer bestellen. Maak nu gebruik van de antwoordkaart om uw verzameling aan te vullen!